

um stefnumótun í stóriðjumálum.

Flm.: Geir Hallgrímsson, Albert Guðmundsson, Birgir Ísl. Gunnarsson, Eggert Haukdal, Egill Jónsson, Eyjólfur Konráð Jónsson, Friðrik Sophusson, Guðmundur Karlsson, Halldór Blöndal, Jósef H. Þorgeirsson, Lárus Jónsson, Matthías Bjarnason, Matthias Á. Mathiesen, Ólafur G. Einarsson, Pétur Sigurðsson, Salome Þorkelsdóttir, Steinþór Gestsson, Sverrir Hermannsson, Þorv. Garðar Kristjánsson.

Alþingi ályktar að sett skuli á stofn nefnd til stefnumótunar í stóriðjumálum. Nefndina skipa 7 menn kjörnir hlutfallskosningu á Alþingi að loknum hverjum alþingiskosningum. Jafnmargir varamenn skulu kjörnir á sama hátt. Nefndin kys sér formann og skiptir að öðru leyti með sér verkum.

Verkefni nefndarinnar eru:

1. Kanna hagkvæmni framleiðslugreina, sem til álita koma á sviði orkufreks iðnaðar, með tilliti til orkuverðs, flutningskostnaðar og markaðsmöguleika.
2. Kanna möguleika á samvinnu við erlenda aðila á sviði tækni, markaðsmála og fjármögnunar stóriðju.
3. Gera tillögur um stóriðjuframkvæmdir, sem hagkvæmt þykir að stofna til. Skal þar kveðið á um eignaraðild fyrirtækja, fjármögnun, orkuöflun og orkuverð og önnur rekstrarskilyrði og staðsetningu iðjuvera.

Nefndinni er heimilt að leita samvinnu við hvern þann aðila, sem hefur sérþekkingu á málum er varða störf hennar. Opinberum aðilum er skylt að veita nefndinni hverjar þær upplýsingar sem hún óskar.

Kostnaður af störfum nefndarinnar greiðist úr ríkissjóði.

Greinargerð.

Í orkulindum landsins er að finna grundvöll að nýrri sókn til betri lífskjara, líkt og sjávarútvegurinn var í upphafi þessarar aldar. Bætt lífskjör og atvinnuöryggi landsmanna eru höfuðmarkmið þeirrar atvinnustefnu, sem fylgja þarf. Það er því meginverkefni nú að hagnýta hin gífurlegu verðmæti, sem fólgin eru í orkulindum landsins. Í því efni er nú mest um vert að móta stefnuna í stóriðjumálum með það fyrir augum að hagnýta orkulindir landsins til framleiðslu iðnaðarvara til útflutnings.

Fyrir forgöngu Sjálfstæðisflokksins fóru landsmenn inn á þessa braut með stofnun Álversins í Straumsvík og byggingu Járnblendiverksmiðjunnar að Grundartanga. Við Íslendingar höfum því nú þegar nokkra reynslu í þessum efnun. Stóriðjustefna Sjálfstæðisflokksins hefur þegar sannað gildi sitt og gefur mikil fyrirheit í framtíðinni. Þessi reynsla kallar nú á nýjar framkvæmdir og öflugri í stóriðjumálunum.

Hins vegar hefur nú um skeið ekki notið forustu Sjálfstæðisflokksins í þessum efnun. Því eru viðkomandi stjórnvöld um þessar mundir ráðlaus og aðgerðarlaus í stóriðjumálum, þar sem ekki er um að ræða beint skilningsleysi eða andstöðu við allar framkvæmdir í þessu efni. Hefur kveðið svo rammt að þessu, að hin svokallaða stóriðjunefnd, sem um árábil starfaði undir forustu ríkisstjórnarinnar, hefur verið lögð niður og þar með bundinn endir á skipulagsbundinn undirbúning að stóriðjuframkvæmdum. Við þetta má ekki lengur sitja, svo mikið er í húfi fyrir alla landsmenn. Með tillögu þessari til þingsályktunar er þess freistað að bæta hér úr.

Í tillögu þessari er lagt til, að sett skuli á stofn nefnd til stefnumótunar í stóriðjumálum. Gert er ráð fyrir, að nefndina skipi 7 menn, kjörnir hlutfallskosningu á Alþingi að loknum hverjum alþingiskosningum. Stóriðjunefndin, sem fyrrum var, var skipuð af iðnaðarráðherra til óákveðins tíma. Örlög og hlutverk þeirrar nefndar voru komin undir ráðherra og með ákvörðun ráðherra var hún lögð niður. En í tillögu þessari er farið inn á nýjar brautir. Í fyrsta lagi er Alþingi ætlað að kjósa nefndina, svo að tilvera hennar sé ekki komin undir duttlungum ráðherra. Í öðru lagi er gert ráð fyrir, að nefndin verði kosin að loknum hverjum alþingiskosningum. En þetta þýðir, að ráð er fyrir gert að hér verði um fastanefnd að ræða, þar sem verkefni hennar hljóta að vera varanleg í mörg ár eða áratugi.

Verkefni það, sem nefndinni er ætlað, er bæði viðtækt og vandasamt. Nefndin á að gera tillögur um stóriðjuframkvæmdir, en slíkar tillögur hljóta að byggjast á margháttuðum athugunum og rannsóknum.

Þegar velja á verkefni í stóriðjuframkvæmdum er það undirstöðuatriði, að rannsökuð sé hagkvæmni hinna ýmsu framleiðslugreina, sem til álita koma. Hér hljóta að koma til athugunar margþætt atriði og samanslungin. Margt er það, sem ræður hagkvæmni hinna einstöku framleiðslugreina. Er þar helst til að taka orkuverð, flutningskostnað og markaðsmöguleika. Stóriðjumöguleikar eru raunar algerlega háðir því, að reistar verði nægilega margar og stórar virkjanir á næstu árum og áratugum. Hér er um að ræða bæði virkjun fallvatna og jarðvarma, eftir því sem nauðsyn krefur og hagkvæmt þykir.

Þó að við Íslendingar höfum nú þegar nokkra reynslu af stóriðju, sem ómetanleg er, verðum við að gera ráð fyrir að lengi þurfum við að leita samvinnu við útlendinga í þessum efnum. Þess vegna er nefndinni einnig ætlað það hlutverk að rannsaka og kanna möguleika á samvinnu við erlenda aðila, þar sem við þurfum á að halda. Hér hlýtur ýmislegt að koma til greina. Gæti það verið á sviði tækni, þar sem við hefðum ekki áður aflað okkur nægilegrar reynslu. Það gæti verið nauðsynlegt að koma á samvinnu við erlenda aðila um sölu og markaðsmál. Þá getum við ekki komið upp stóriðju nema með fjármagni erlendis frá í einu eða öðru formi. Eignaraðild Íslendinga að stóriðjufyrirtækjum og samstarfssamningar við útlendinga um önnur atriði hljóta að ráðast af eðli máls og aðstæðum á hverjum tíma. Margvíslegir kostir geta því komið til greina. En rétt er að stefna að því með samningum, að Íslendingar eignist stóriðjufyrirtækin í landi sínu, eftir því sem tímar líða og þeim vex fiskur um hrygg.

Á grundvelli þessara athugana og rannsókna er gert ráð fyrir að nefndin geri tillögur um stóriðjuframkvæmdir, sem hagkvæmt þykir að stofna til. Í tillögum nefndarinnar á þá að kveða á um eignaraðild nýrra fyrirtækja, fjármögnun, orkuöflun og orkuverð og önnur rekstrarskilyrði svo og staðsetning iðjuvera. Við staðsetningu stóriðjufyrirtækja þarf að taka mið af byggðastefnu, þar sem lögð verði áhersla á arðbær atvinnufyrirtæki. Við uppbyggingu stóriðju verður enn fremur að taka tillit til umhverfis og vistkerfis, þannig að sem allra minnst röskun verði á þessu sviði. Enn fremur þurfa mengunarvarnir að vera í samræmi við ströngustu kröfur.

Það leiðir af hlutverki nefndarinnar, að henni verður nauðsyn að leita til ýmissa aðila til aðstoðar við sig. Er þar bæði gert ráð fyrir innlendum og erlendum aðilum, sem hafa sérþekkingu á þeim málum sem varða störf nefndarinnar. Fyrir þessu er gert ráð í tillögu þessari og opinberum aðilum hér á landi gert skylt að veita nefndinni hverjar þær upplýsingar sem hún óskar.